

و من وصية له ع للحسن و الحسين ع لما ضربه ابن ملجم لعنه الله
از وصیت‌های آن حضرت است به حسن و حسین
علیهما السلام وقتی که ابن ملجم لعنه الله علیه به او ضربت زد

أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ

شما را به تقوای الهی سفارش می‌نمایم،

و أَلَّا تَبْغِيَا الدُّنْيَا وَ إِن بَغْتُمْهَا وَ لَا تَأْسَفَا عَلَى شَيْءٍ مِنْهَا زُوي عَنْكُمْ
و این که دنیا را مجوید گرچه دنیا شما را بجوید، و بر آنچه از
دنیا از دست‌تان رفته متأسف نباشید.

وَ قُولَا بِالْحَقِّ

حق بگوئید،

وَ اَعْمَلَا لِلْأَجْرِ

و برای ثواب الهی بکوشید.

وَ كُونَا لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَ لِلْمَظْلُومِ عَوْنًا

دشمن ستمگر و یار ستم‌دیده باشید.

أَوْصِيكُمْ وَ جَمِيعَ وُلْدِي وَ أَهْلِي وَ مَنْ بَلَغَهُ كِتَابِي

شما و همه فرزندان و خاندانم و هر که این وصیتم (که
مکتوب است) به او می‌رسد را سفارش می‌کنم به:

بِتَقْوَى اللَّهِ

تقوای الهی،

وَ نَظْمِ أَمْرِكُمْ

و نظم در زندگی،

وَ صَلَاحِ ذَاتِ بَيْنِكُمْ فَإِنِّي سَمِعْتُ جَدَّكُمْ ص يَقُولُ صَلَاحِ ذَاتِ
الْبَيْنِ أَفْضَلُ مِنْ عَامَّةِ الصَّلَاةِ وَ الصِّيَامِ

و اصلاح بین مردم، چرا که از جد شما (صلی الله علیه و آله)
شنیدم که می‌فرمود: «اصلاح ذات‌البین از عموم نماز و روزه
بهتر است».

اللَّهُ اللَّهُ فِي الْأَيْتَامِ فَلَا تُعْبُوا أَفْوَاهَهُمْ وَ لَا يَضِيعُوا بِحَضْرَتِكُمْ

خدا را خدا را در باره یتیمان، آنان را گاهی سیر و گاهی
گرسنه مگذارید، مباد که در کنار شما تباه شوند.

وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي جِيرَانِكُمْ فَإِنَّهُمْ وَصِيَّةُ نَبِيِّكُمْ مَا زَالَ يُوصِي بِهِمْ حَتَّى
ظَنَّنَا أَنَّهُ سَيُورَثُهُمْ

خدا را خدا را در رابطه با همسایگان، که مورد سفارش پیامبر
شمايند، پیوسته به آنان سفارش داشت تا جایی که گمان
برديم ميراث برشان خواهد ساخت!

وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي الْقُرْآنِ لَا يَسْفِكُكُمْ بِالْعَمَلِ بِهِ غَيْرَكُمْ

خدا را خدا را در باره قرآن، نیاید که دیگران در عمل به آن از
شما پیشی جویند.

وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّهَا عَمُودُ دِينِكُمْ

خدا را خدا را در باره نماز، که نماز عمود دین شماست.

وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي بَيْتِ رَبِّكُمْ لَا تَحْلُوهُ مَا بَقِيْتُمْ فَإِنَّهُ إِن تَرَكَ لَمْ تُنَاطِرُوا

خدا را خدا را در باره خانه پروردگارتان، تا وقتی هستید آنجا را خالی
مگذارید، که اگر خالی گذاشته شود از کيفر حق مهلت نیاید.

وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي الْجِهَادِ بِأَمْوَالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ وَ أَلْسِنَتِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

خدا را خدا را در باره جهاد با اموال و جان و زبانتان در راه خدا.

وَ عَلَيْكُمْ بِالتَّوَاضُعِ وَ التَّبَاذُلِ وَ إِيَّاكُمْ وَ التَّدَابُرِ وَ التَّقَاطُعِ

بر شما باد به پیوند با هم و بخشش مال به یکدیگر، و
پرهیزید از دوری و قطع رابطه با هم.

لَا تَتْرُكُوا الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ التَّهْيِي عَنِ الْمُنْكَرِ فَيُؤَلَّى عَلَيْكُمْ

[أَشْرَارِكُمْ] شِرَارِكُمْ ثُمَّ تَدْعُونَ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ

امر به معروف و نهی از منکر را وانگذارید، که بد کارانتان بر
شما مسلط شوند، آن گاه دعا کنید و به اجابت نرسد.

ثُمَّ قَالَ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَلِّبِ لَا أَلْفَيْتُكُمْ تَخَوْضُونَ دِمَاءَ الْمُسْلِمِينَ

خَوْضًا تَقُولُونَ قَبْلَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَلَا لَا تَقْتُلَنَّ بِي إِلَّا قَاتِلِي

سپس فرمود: ای فرزندان عبد المطلب، نیابم شما را که به
بهانه کشته شدن من در خون مسلمانان فرو افتید و گوئید:
امیر المؤمنین کشته شد، امیر المؤمنین کشته شد! معلومتان
باد که فقط قاتلم باید قصاص شود.

انظروا إِذَا أَنَا مِتُّ مِنْ ضَرْبَتِهِ هَذِهِ فَاصْرُبُوهُ ضَرْبَةً بِضَرْبَةٍ وَ لَا تُمَثِّلُوا بِالرَّجُلِ

فِيَّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ إِيَّاكُمْ وَ الْمُثَلَّةَ وَ لَوْ بِالْكَلْبِ الْعَقُورِ

ملاحظه نمایید هرگاه من از این ضربت او از دنیا رفتم تنها او را
یک ضربت بزنید، و گوش و بینی و اعضای او را قطع مکنید، که
من از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم می‌فرمود: «از
مثله کردن دوری کنید هر چند در باره سگ گاز گیرنده باشد».

نهج البلاغه (للصباحي صالح) ص ۴۲۲

کتاب سلیم بن قیس الهلالي ج ۲ ص ۹۲۶

الکافی (ط - الإسلامية) ج ۷ ص ۵۱

تحف العقول النص ص ۱۹۸

من لا يحضره الفقيه ج ۴ ص ۱۹۰

تهذيب الأحكام (تحقيق خراسان) ج ۹ ص ۱۷۷

مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول ج ۲۳ ص ۸۶